

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

ΚΟΥΡΕΤΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
Δρ. Ψυχολογίας

Προϊσταμένη ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Αρκαδίας

-
- ΒΡΑΧΥΧΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ
 - ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ
 - ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΥΜΑΤΑ
 - ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΘΥΤΕΣ
 - ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ
 - ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
 - ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ στα Θύματα

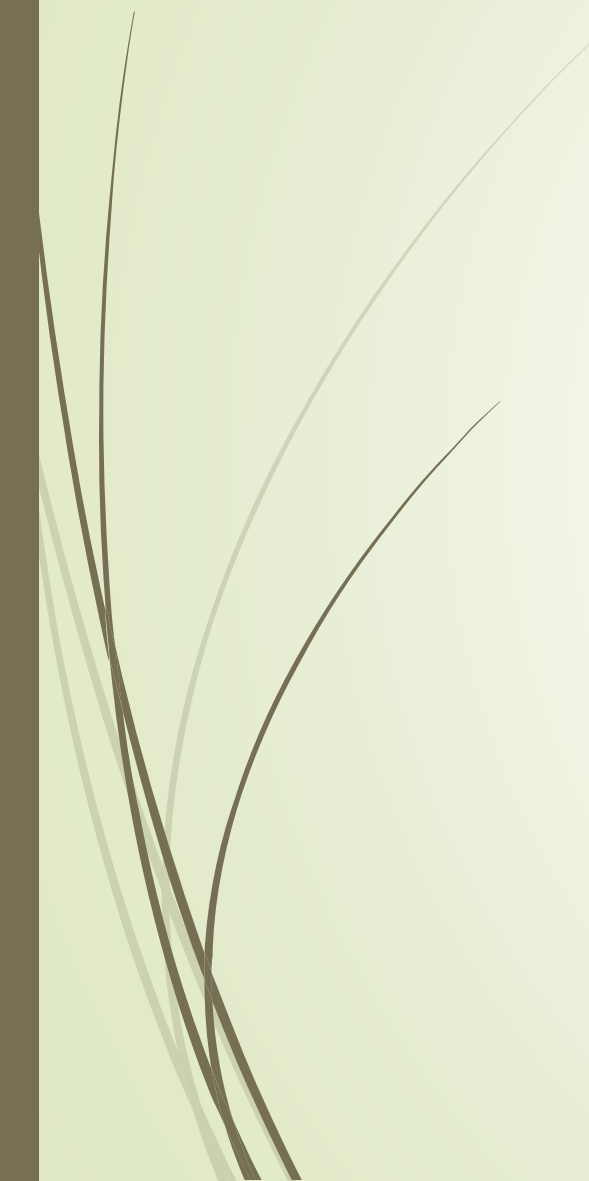

- Σχέσεις με συνομήλικους
- Σχολική απόδοση / σχολική αποτυχία
- Έντονο άγχος
- Δυσκολία συγκέντρωσης ή υπερβολικής εγρήγορσης
- Χαμηλή αυτοπεποίθηση, αίσθημα αποτυχίας και ντροπής
- Σχολική άρνηση
- Ψυχοσωματικά προβλήματα
- Μειωμένο ενδιαφέρον για εξωσχολικές δραστηριότητες
- Διαταραχές ύπνου και διατροφής

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ στα θύματα

- ▶ μοναξιά
- ▶ κατάθλιψη
- ▶ αυτοκτονικός ιδεασμός
- ▶ δυσκολίες κοινωνικής προσαρμογής (κοινωνική απομόνωση)
- ▶ σύνδρομο μετατραυματικού στρες

Φαύλος κύκλος χρόνιας θυματοποίησης

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι οι συνέπειες της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού στα παιδιά και τους εφήβους είναι σοβαρές και καθοριστικές για την ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη και εξέλιξη.

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΘΥΤΕΣ

Τα παιδιά ή οι έφηβοι που προκαλούν τέτοια περιστατικά, δηλαδή αυτά που ασκούν τη βία και τον εκφοβισμό, αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο:

- ▶ να απομακρυνθούν από το σχολείο
- ▶ να διακόψουν τη σχολική φοίτηση
- ▶ να εμφανίσουν τάσεις φυγής από το σπίτι (ΕΨΥΠΕ).
- ▶ Συνήθως οι θύτες παρουσιάζουν στοιχεία προβληματικής, αντικοινωνικής και συχνά κοινωνικά αποκλίνουσας και παραβατικής συμπεριφοράς.
- ▶ Επιπλέον, συνήθως καπνίζουν, κάνουν χρήση αλκοόλ ή ακόμα εθίζονται σε ναρκωτικές ουσίες

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΘΥΤΕΣ

- Σύμφωνα με έρευνες, τα παιδιά ή οι έφηβοι θύτες αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να εξελιχθούν, σε ποσοστό που προσεγγίζει το 50%, σε ενήλικες με αντικοινωνική και παραβατική συμπεριφορά (βεβαρυμμένο ποινικό μητρώο)
- Παράλληλα, φαίνεται να εμφανίζουν αυξημένη πιθανότητα να παρουσιάσουν διαταραχές ψυχιατρικής φύσεως όπως χαμηλή αυτοεκτίμηση, κατάθλιψη και αυτοκτονικό ιδεασμό

«γνωρίζουμε πια ότι για τους δράστες, με βάση τις μακροχρόνιες έρευνες που έχουν γίνει, υπάρχει συνέχεια της επιθετικότητάς τους στο χρόνο, ενώ τα θύματα υποφέρουν από μακρόχρονες συνέπειες της θυματοποίησής τους» (Αρτινοπούλου 2001, σελ. 164).

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ στους παρατηρητές

- ▶ η παρατήρηση βίαιων και εκφοβιστικών πράξεων προκαλεί την εξοικείωση με καταστάσεις που προκαλούν είτε σωματικό είτε ψυχικό πόνο
- ▶ μαθαίνουν να πιστεύουν ότι το δίκαιο είναι του δυνατού, ενώ παράλληλα μαθαίνουν και να φοβούνται τον δυνατό
- ▶ είναι πολύ πιθανό να αναπτύξουν αισθήματα ενοχής και ανικανότητας εξαιτίας της δυσκολίας τους να παρέμβουν σε περιστατικά εκφοβισμού στα οποία υπήρξαν μάρτυρες

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ στους παρατηρητές

- βιώνουν συναισθήματα φόβου ότι μπορεί να θυματοποιηθούν και οι ίδιοι εάν συναναστραφούν με τα θύματα
- είναι πολύ πιθανό να αποσπαστεί η προσοχή τους από τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία
- είναι πολύ πιθανό να χαρακτηριστούν από τους συμμαθητές τους ως καταδότες («καρφιά»)

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ στο σχολείο

- ▶ Όταν εμφανίζονται περιστατικά ενδοσχολικής βίας ή εκφοβισμού, το σχολικό κλίμα διαταράσσεται, από θετικό, όπως θα έπρεπε να είναι, μετατρέπεται σε αρνητικό. Μετατρέπεται σε κλίμα άγχους και φόβου.
- ▶ Επιπλέον, τα συναισθήματα ανασφάλειας που δημιουργούνται στους μαθητές, σηματοδοτούν και την παραβίαση βασικών δικαιωμάτων τους.
- ▶ Κατ' αυτόν τον τρόπο, το σχολείο ως θεσμός απαξιώνεται σε ένα μέρος όπου δεν είναι ικανό να παρέχει την κατάλληλη εκπαίδευση και ασφάλεια στους μαθητές, οι οποίοι φοιτούν σε αυτό «αναγκαστικά» και «δυσάρεστα».

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Το φαινόμενο Ε.ΒΙ.Ε. επιπρόσθετα υπονομεύει το κλίμα τόσο της τάξης όσο και της σχολικής μονάδας συνολικά, έχοντας επιπτώσεις:

- στη μάθηση
- στους δεσμούς και τις διαπροσωπικές σχέσεις των μαθητών/τριών μεταξύ τους, καθώς και τη σχέση με το σχολείο
- στο αίσθημα ασφάλειας των μαθητών/τριών
- στο ότι οι μαθητές/τριες αντιλαμβάνονται τους/τις εκπαιδευτικούς να έχουν περιορισμένο έλεγχο αλλά και νοιάξιμο
- στη μειωμένη εργασιακή ικανοποίηση του προσωπικού και, περαιτέρω, στην επαγγελματική εξουθένωσή του
- στην εμπιστοσύνη των γονέων στο σχολείο.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ στην κοινωνία

- Όπως αναφέρει η Αρτινοπούλου (2001), «η ανασφάλεια, ο φόβος του εγκλήματος και οι συνέπειες της εγκληματικότητας κλονίζουν τα θεμέλια μιας δημοκρατικής κοινωνίας».
- τα παιδιά-θύτες κουβαλούν αυτά τα προβλήματα κοινωνικής συμπεριφοράς μαζί τους και στην ενήλικη ζωή και το σημαντικότερο, τα περνούν στη νεότερη γενιά.
- Ο επαναλαμβανόμενος κύκλος θύματος-θύτη συμβάλλει στον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα του εκφοβισμού, ο οποίος αναπαράγεται σε όλη τη ζωή, μέσα από την επίδειξη δύναμης και κυριαρχίας.
- Έτσι, η ανασφάλεια, ο φόβος του εγκλήματος και οι συνέπειες της εγκληματικότητας κλονίζουν τα θεμέλια μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

-
-
- ▶ πρέπει να τονιστεί ότι η ενδοσχολική βία και ο εκφοβισμός επιβάλλεται να εξετάζονται και να ερμηνεύονται μέσα σε ένα πλαίσιο κοινωνικό ως απόρροια της επίδρασης του συστήματος στο οποίο ζει το παιδί (κοινωνία, οικογένεια, σχολείο) και όχι από τη σκοπιά της ατομικής παθολογίας (Siann, Callaghan, Lockhart & Rawson, 1993).
 - ▶ Σε κάθε περίπτωση πάντως, η συστηματική πρόληψη και η κατάλληλη αντιμετώπιση κάθε μορφής βίας στο σχολείο είναι πολύ σημαντική (ΕΨΥΠΕ).

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

